

Steunpunt Passend
Onderwijs VO

VO RAAD

Handreiking

LWOO en PrO in Passend Onderwijs

Riemer Poortstra

Maart 2015

In de komende jaren worden LWOO en PrO geleidelijk ingepast in de systematiek van passend onderwijs. Voor alle VO-scholen en de samenwerkingsverbanden-VO betekent dit dat er veranderingen zullen zijn. Daarin zitten discussies, kansen en keuzes.

In deze notitie worden de achtergronden en veranderingen belicht (hoofdstuk 1-3) en wordt een handreiking geboden om binnen de school en het samenwerkingsverband beleid te bepalen over de positie van het LWOO en PrO (hoofdstuk 4-5).

Achtergrond en veranderingen

In dit deel van de handreiking worden de achtergronden en veranderingen belicht van LWOO en PrO en de inpassing van passend onderwijs.

1. LWOO en PrO vóór passend onderwijs

1.1. Ontstaan

Rond de laatste eeuwwisseling vond een stelselwijziging plaats en kregen het LWOO en PrO de vorm die het de laatste vijftien jaren had. Er moest recht worden gedaan aan verscheidenheid. Uit het vbo en mavo ontstond het vmbo. Rond de vier leerwegen van het vmbo werd een ondersteuningsschil gemaakt die leerwegondersteunend onderwijs genoemd werd. Het was bedoeld voor leerlingen die aangewezen werden geacht op een orthopedagogische en orthodidactische benadering om een vmbo-diploma te kunnen halen. Het praktijkonderwijs werd bedoeld voor leerlingen die geen vmbo-diploma konden halen. Het LWOO werd een onderdeel van het vmbo, het praktijkonderwijs werd een schoolsoort. Het LWOO kwam voort uit het i-vbo en het svo-lom, het PrO kwam voort uit het svo-mlk. De so-scholen voor lom en mlk gingen op in het speciaal basisonderwijs en vormden samen met de bao-scholen de wsns-verbanden.

1.2. Samenwerkingsverband-VO en RVC

In het voortgezet onderwijs vormden alle vmbo-scholen, met en zonder lwoo, en scholen voor praktijkonderwijs regionale samenwerkingsverbanden. Het SWV kreeg de taak regionaal afspraken te maken over de ondersteuning. Een Permanente Commissie Leerlingzorg adviseerde. De verdere inrichting van het SWV-VO was vrij. De vmbo-scholen die LWOO boden hadden daarvoor een licentie nodig. Leerlingen hadden een beschikking nodig om binnen het vmbo mee te tellen voor de hogere LWOO-bekostiging. In het PrO werd alleen de leerling met een beschikking inschrijfbaar.

De beschikking voor LWOO of PrO moesten de scholen zelf aanvragen en werd afgegeven door een Regionale VerwijzingsCommissie. Er kwamen zestien RVC's. Zij gingen criteria hanteren en keken daarbij naar capaciteiten, leerachterstand en sociaal-emotionele ontwikkeling. In de loop der jaren zijn de criteria in de toepassing aangescherpt, o.a. door het jaarlijks vaststellen van een instrumentenlijst voor onderzoek.

Het SWV-VO kreeg enige jaren na oprichting een uitbreiding van taakstelling met de inrichting van een reboundvoorziening. Ook de andere VO-scholen werden lid van het SWV-VO.

1.3. Bekostiging LWOO, PrO, SWV-VO en RVC

Bij de jaarlijkse leerlingtelling van 1 oktober wordt de leerling met een beschikking geteld en op basis daarvan ontvangt de school in het volgende kalenderjaar middelen van het Rijk.

In het vmbo kan alleen een school met lwoo-licentie een beschikking meetellen. Ook een PrO-beschikking mag in het vmbo-lwoo meegeteld worden. De beschikking is geldig gedurende de gehele schoolloopbaan in het vmbo.

In het PrO kunnen alleen leerlingen met een PrO-beschikking ingeschreven worden. Zij tellen op 1 oktober automatisch mee voor de bekostiging. Een LWOO-beschikking is niet geldig in het PrO. Via een speciale regeling kan een LWOO-beschikking, maar ook een beschikking voor speciaal onderwijs, omgezet worden naar een PrO-beschikking. De beschikking is geldig gedurende de gehele schoolloopbaan in het praktijkonderwijs.

Een RVC is een zelfstandig orgaan. Het ontvangt middelen van het Rijk: een vast bedrag en een bedrag per leerling in leerjaar 3 en 4 van het vmbo binnen de SWV's-VO waarvoor het beschikkingen afgeeft.

Een SWV-VO ontving tot de invoering van passend onderwijs jaarlijks een Regionaal ZorgBudget van het Rijk o.b.v. een bedrag per leerling in leerjaar 3 en 4 van het vmbo binnen het SWV. Met de komst van de reboundverplichting kreeg het SWV een tweede bedrag per leerling in leerjaar 3 en 4 van het vmbo binnen het SWV.

1.4. Criteria LWOO en PrO

Een leerling komt in aanmerking voor een beschikking voor LWOO of PrO o.b.v. landelijke criteria:

- Capaciteiten: totaal IQ.
- Leerachterstand: technisch lezen, begrijpend lezen, spelling en inzichtelijk rekenen.
- Sociaal-emotioneel: faalangst, prestatiemotivatie, emotionele instabiliteit.

Indicatiecriteria voor PrO:

- IQ 55-80.
- 50% of meer leerachterstand op 2 of meer gebieden, waarbij begrijpend lezen en/of inzichtelijk rekenen.
- N.B.:
 - Bij IQ 75-80 en/of tegenstrijdige criteria: motiveren waarom PrO gevraagd wordt.
 - Ouders moeten een schriftelijke zienswijze geven.
 - Voor leerlingen met een LWOO-beschikking of een beschikking voor (voortgezet) speciaal onderwijs kan deze administratief a.h.v. procedurele en inhoudelijke regels omgezet worden naar een PrO-beschikking.
 - Na VO-leerjaar 1 is er alleen in uitzonderlijke gevallen obv een afspraak tussen OCW en de RVC's indicatiestelling mogelijk ("kattenluikje").

Indicatiecriteria voor LWOO:

- IQ 75-120.
- 25-50% leerachterstand op 2 of meer gebieden, waarbij begrijpend lezen en/of inzichtelijk rekenen.
- Bij IQ 91-120 moet belemmerende sociaal-emotionele problematiek worden aangetoond.

- N.B.:
 - Bij IQ 75-80en/of tegenstrijdige criteria: motiveren waarom LWOO gevraagd wordt.
 - Na VO-leerjaar 1 is er alleen in uitzonderlijke gevallen obv een afspraak tussen OCW en de RVC's indicatiestelling mogelijk ("kattenluikje").
 - Opstroom: een PrO-beschikking is ook geldig in het LWOO.

Het SWV-VO ontvangt een zorgbudget. Dit budget is onder andere bedoeld om ondersteuning te kunnen bieden of te financieren voor leerlingen die net buiten de indicatiecriteria vallen. Dat geldt alleen voor LWOO, want op het PrO is alleen de leerling met een beschikking inschrijfbaar.

2. LWOO en PrO bij de start van passend onderwijs

2.1 Afwijkende positie

In de aanloop naar passend onderwijs hebben het LWOO en PrO weinig aandacht gehad. Het was een redelijk stabiel deel van het onderwijs qua omvang en bekostiging. Dit in tegenstelling tot het speciaal onderwijs en de leerlinggebonden financiering, waar een gestage groei plaats vond. Pas toen de evaluatie en adviescommissie passend onderwijs waarschuwde voor groei van het LWOO en PrO doordat de toewijzing en bekostiging van zware ondersteuning (speciaal onderwijs) bij de samenwerkingsverbanden komt te liggen, is de positie van het LWOO/PrO hoger op de agenda gekomen van passend onderwijs. Er is toen besloten het budget voor LWOO en PrO landelijk te budgetteren.

Op 1 augustus 2014 is passend onderwijs gestart: zorgplicht op scholen. Na aanmelding stelt de school vast of de leerling een ondersteuningsbehoefte heeft. Indien de leerling het beste ondersteund kan worden in het LWOO of PrO, vraagt de school van aanmelding bij de RVC een beschikking aan, ook als die school zelf geen LWOO of PrO biedt. In dat geval zoekt de school na het ontvangen van de beschikking een passende school voor vmbo met LWOO of een PrO-school.

2.2. Bekostiging

In passend onderwijs is het samenwerkingsverband verantwoordelijk voor de toewijzing en bekostiging van zware ondersteuning. In het (V)SO is in verband daarmee de bekostiging in twee delen geknipt: de basisbekostiging ontvangt de school rechtstreeks van het Rijk, de ondersteuningsbekostiging ontvangt de school uit de middelen van het samenwerkingsverband waartoe de leerling gerekend wordt. De leerling wordt tot een SWV gerekend o.b.v. school van herkomst. Is die er niet, zoals bij onderinstroom vanuit het PO/SO, dan wordt de leerling aan een SWV gekoppeld o.b.v. GBA-thuis-postcode.

Per 1-1-2014 is ook in het LWOO en PrO de bekostiging in dezelfde twee delen geknipt. Beide delen ontvangt de school rechtstreeks van het Rijk. De macro-omvang van het beschikbare budget voor de ondersteuningsbekostiging is door het Rijk bevroren op het niveau van de Rijksbegroting 2012. De ramingen voor de jaren erna zijn leidend tot 2016. Als de omvang van LWOO en PrO wijzigt, wijzigt het ondersteuningsdeel van de bekostiging.

Het SWV-VO bestaat sinds 1-8-2014 uit alle VO-scholen en voormalig VSO-Cluster 3 en -4 in de regio van het SWV. Besturen van VSO-scholen mogen ook aansluiten in een SWV buiten de eigen regio indien daar leerlingen vandaan komen. Dit heet "opting in".

De bekostiging van het SWV bestaat uit middelen voor lichte ondersteuning en zware ondersteuning o.b.v. een bedrag per leerling. Voor de zware ondersteuning zijn dat alle VO-leerlingen in het SWV, voor de lichte ondersteuning is dat een dubbele grondslag: in de periode 2014-2016 wordt overgestapt van de 3-4-vmbo-grondslag naar de alle-leerlingen-grondslag. Het verschil tussen beide berekeningen wordt geleidelijk verrekend. In de middelen voor lichte ondersteuning zitten o.a. het voormalige Regionale ZorgBudget en de Reboundmiddelen. De zware ondersteuning bestaat uit voormalige LGF-middelen o.b.v de stand van 1-10-2013 en uit VSO-ondersteuningsmiddelen o.b.v de stand van 1-10-2011.

In de komende jaren worden de zware ondersteuningsmiddelen verevend: voor alle SWV's geldt na de verevening (2021) eenzelfde VSO-deelname-percentage als grondslag voor de bekostiging.

3. LWOO en PrO worden geïntegreerd in passend onderwijs

3.1 Wetsvoorstel en onderzoek

De komende jaren worden de volgende stappen gezet:

1. Integratie LWOO en PrO in passend onderwijs: samenwerkingsverbanden zijn verantwoordelijk voor toewijzing en het ondersteuningsbudget. Criteria blijven behouden, tenzij opting out voor LWOO (wetsvoorstel 1).
2. Loslaten van de criteria in 2018 (nieuw wetsvoorstel).
3. Onderzoek naar verevening.

Na internetconsultatie in het najaar van 2013 is in de zomer van 2014 het wetsvoorstel *Integratie LWOO en PrO in passend onderwijs* ingediend (wetsvoorstel 1). Hierin was ook de mogelijkheid voor opting out voor PrO opgenomen. Door een amendement tijdens de wetsbehandeling in de Tweede Kamer is deze mogelijkheid uit het wetsvoorstel geschrapt. Eerder uitgezet onderzoek naar het loslaten van criteria is afgerond. Hiervoor wordt wetsvoorstel 2 uitgewerkt. Onderzoek naar een mogelijke verevening van de middelen voor LWOO en PrO loopt nog. Informatie daarover volgt in 2016.

3.2. LWOO-licentie, SWV-VO en RVC

Op 1-1-2016 vervalt de RVC. De taakstelling van de RVC gaat op die datum over naar de samenwerkingsverbanden-VO. Het SWV-VO krijgt dan de taak om op aanvraag van één van de scholen van het SWV-VO te verklaren dat:

- De leerling is aangewezen op LWOO
Dit heet een "Aanwijzing". Dit is ontleend aan de WVO waarin staat dat de leerling aangewezen is op een orthopedagogische en orthodidactische benadering.
- De leerling is toelaatbaar tot PrO
Dit heet een ToeLaatbaarheidsVerklaring. Deze TLV heeft dezelfde naam als de TLV voor VSO, omdat de systematiek voor toekenning hetzelfde is.

- NB:
 - De Aanwijzing voor LWOO en TLV voor PrO kunnen door elke VO-school in het eigen SWV aangevraagd worden. Behalve voor de bijzondere groepen met lwoo, VSO of opp die toelaatbaarheid nodig hebben tot praktijkonderwijs. Die aanvraag kan alleen door het PrO gedaan worden.
 - De Aanwijzing voor LWOO en TLV voor PrO zijn de gehele schoolloopbaan in het VO geldig.
 - De Aanwijzing voor LWOO en TLV voor PrO zijn in heel Nederland geldig. Bij verhuizing hoeft geen nieuwe aangevraagd te worden. Ook als een SWV andere dan de landelijke criteria toepast (zie bij optingout).
 - De Aanwijzing voor LWOO kan alleen op een vmbo-school met LWOO-licentie worden meegeteld voor de bekostiging.
 - De aanvraag voor een Aanwijzing voor LWOO of een TLV voor PrO kan het gehele jaar door worden gedaan. Telling voor de bekostiging vindt alleen plaats op 1 oktober.
 - Nieuw is dat de aanvraag en het besluit over de toewijzing van LWOO en PrO met ingang van 1-8-2016 weliswaar het gehele jaar kan plaats vinden, maar dat een herstellertelling van de 1 oktobertelling tot 15 november niet meer kan worden gedaan.

3.3. Overgangsbepaling

De RVC blijft tot 1-1-2016 beschikken. Als de RVC beschikkingen heeft afgegeven voor leerlingen die op 1-8-2016 starten in het vmbo met LWOO of op een PrO-school, zijn deze ongeldig vanaf 1-1-2016. Het is aan het SWV-VO deze af te geven in de vorm van een Aanwijzing voor LWOO of een TLV voor PrO. Alle andere RVC-beschikkingen die vóór 1-1-2016 zijn afgegeven blijven onverkort geldig.

3.4. Ondersteuningsbekostiging

De bekostiging in het vmbo met LWOO en in het Praktijkonderwijs is net als bij het VSO gesplitst in een deel basisbekostiging en een deel ondersteuningsbekostiging.

- Tot 2016 bekostigt het Rijk het LWOO en PrO volledig en rechtstreeks. Het ondersteuningsdeel is echter gebaseerd op de ramingen bij de rijksbegroting 2012. Tot 2016 zal jaarlijks door het Rijk vastgesteld worden welk bedrag er per leerling beschikbaar is voor de ondersteuningsbekostiging o.b.v. een vergelijk van de werkelijke deelname met de eerdere ramingen. De bekostiging voor het kalenderjaar 2015 wordt dus voor het laatst op deze systematiek gebaseerd.
- Vanaf 1-1-2016 geldt voor elk SWV-VO een regio-budget o.b.v. het percentage LWOO-leerlingen en het percentage PrO-leerlingen t.o.v. alle VO-leerlingen in het SWV-VO op 1-10-2012. Jaarlijks wordt op basis van de 1 oktobertelling een vergelijk gemaakt tussen de actuele aantallen en de percentages op 1-10-2012.
- Elke leerling met een geldige beschikking van de RVC, een geldige Aanwijzing voor LWOO of een geldige TLV voor PrO telt mee voor de deelnamepercentages in het SWV-VO waar die leerling op een school voor vmbo met LWOO of een PrO-school staat ingeschreven. Dit wijkt af van de systematiek bij het VSO waar de school van herkomst of thuispostcode bepalend is voor welk SWV-VO de ondersteuningsbekostiging voor zijn rekening neemt.
- De Ondersteuningskosten worden door het Rijk verrekend met de lichte ondersteuningsmiddelen van het SWV-VO. Bij uitputting wordt het tekort gedekt door een

korting bij alle verplicht deelnemende besturen/scholen in het SWV-VO. Bij een overschot ontvangt het SWV-VO dat bij de middelen voor lichte ondersteuning.

3.5. Criteria

Voor PrO en LWOO blijven criteria per 1-1-2016 zoals ze zijn, tenzij het SWV-VO kiest voor één of meer mogelijkheden voor opting out voor LWOO (zie paragraaf 3.7, alleen voor Lwooo kan van de landelijke criteria worden afgeweken):

- De landelijke criteria voor LWOO en PrO blijven gehandhaafd
- Het jaarlijks vaststellen van een screenings- en testinstrumentenlijst blijft gehandhaafd
- Voor bijzondere groepen leerlingen uit het vmbo met LWOO, uit het (V)SO en met een OPP, blijft het aanvragen van een TLV (voorheen beschikking) voor PrO gehandhaafd
- De geldigheid van een Aanwijzing voor LWOO en een TLV voor PrO gedurende de gehele schoolloopbaan in het VO blijft gehandhaafd

3.6. PCL en deskundigenadvies

De verplichting voor een SWV-VO om een PCL in stand te houden vervalt.

Het SWV-VO heeft met de invoering van passend onderwijs de taak TLV's af te geven voor het VSO. Het SWV-VO doet dat na advies van een TLV-commissie met deskundigen. Daarin zit in ieder geval een orthopedagoog of een psycholoog en afhankelijk van de ondersteuningsbehoefte van de leerling ten minste een tweede deskundige, te weten een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog, een kinderpsychiater, een maatschappelijk werker of een arts.

De deskundigen i.v.m. een TLV-aanvraag voor VSO adviseren ook bij een aanvraag voor een Aanwijzing voor LWOO of een TLV voor PrO. Specifieke vereiste deskundigheid op dat terrein wordt in een AMvB vastgelegd.

3.7. Opting out voor LWOO

Op 1-1-2016 krijgt het SWV-VO de taken van de RVC overgedragen. Vrijwel alle bijbehorende voorschriften blijven van kracht. Echter, een individueel SWV-VO kan besluiten af te wijken van een deel van die voorschriften: via opting out. Indien een SWV gebruik maakt van opting out dienen alle besturen van de scholen met vestigingen in het SWV daarvoor te tekenen. Op twee gebieden bestaat demogelijkheid tot opting out:

1. Het SWV laat de landelijke criteria voor een Aanwijzing voor LWOO en/of de duur daarvan los.
2. Het SWV bepaalt zelf welke vmbo-scholen Lwooo bieden en vraagt de licentie(s) aan

NB:Staatssecretaris Dekker heeft in een brief aangekondigd de criteria voor LWOO en PrO in 2018 los te willen laten. Daarvoor dient hij nog een wetsvoorstel in.

Ad 1.. Criteria en duur LWOO

Het SWV-VO kan kiezen voor eigen criteria. Dat kan voor LWOO maar niet voor PrO. Aanvullend kan men ook kiezen voor het zelf bepalen van de geldigheidsduur van de aanwijzing op LWOO. Bij één van deze opting out-mogelijkheden kan men ook zelf een procedure bepalen. Echter, het moet wel voldoen aan de voorschriften bij passend onderwijs: de verplichting om een deskundigenadvies in te winnen, de verplichting om in het ondersteuningsplan op te schrijven hoe ouders worden

geïnformeerd over de voorzieningen in het SWV en de verplichting rekening te houden met de in passend onderwijs gestelde termijnen tussen aanmelding en plaatsing op school (zes + vier weken). Ook moet in het ondersteuningsplan beschreven worden welke criteria er gehanteerd worden, hoe de procedure er uit ziet en hoe de geldigheidsduur bepaald wordt.

NB: De geldigheidsduur van een Aanwijzing voor LWOO is minimaal één jaar.

De TLV voor PrO blijft voor de duur van de schoolloopbaan geldig.

Ad 2. LWOO-licenties

Alleen de minister kan een school voor bekostiging in aanmerking laten komen. Indien het SWV-VO er voor kiest één of meer vmbo-scholen die nog geen LWOO-licentie hebben daarvoor in aanmerking te laten komen, moet in het ondersteuningsplan beschreven worden wat daarvoor de voorwaarden zijn. Scholen die al een LWOO-licentie hebben, behouden die.

3.8. Ondersteuningsplan

Het SWV-VO is verplicht zich in 2015 voor te bereiden op de integratie van LWOO en PrO in passend onderwijs. In het Ondersteuningsplan moet een hoofdstuk opgenomen worden over LWOO en PrO. Het gaat dan in ieder geval om de wijze waarop de Aanwijzing voor LWOO en de TLV voor PrO bepaald worden: criteria, procedure en hoe middelen die "overblijven" worden besteed. Indien er gekozen wordt voor één of meer van de mogelijkheden tot opting out voor LWOO, gelden er nadere voorschriften voor het ondersteuningsplan (zie bij opting out).

Het tijdpad-ondersteuningsplan:

- Per 1-8-2015 heeft het SWV-VO de verplichting zich voor te bereiden op de inpassing.
- Op 1-9-2015 moet het betreffende deel van het ondersteuningsplan naar de OPR.
- De OPR moet binnen 4 weken instemmen.
- Een geschilprocedure kan tussen 15 oktober en 15 november uitgevoerd worden.
- NB: OOGO is niet verplicht. Wel is het raadzaam, zeker bij opting out, de wijzigingen mee te nemen in het overleg met de gemeente(n).
- Op 15-12-2015 moet het ondersteuningsplandeel naar de inspectie. Indien gekozen wordt voor opting out voor LWOO: aangeven voor welke vorm van opting out gekozen wordt en een bewijs van akkoord van alle besturen met een vestiging in het SWV.
- Op 1-1-2016 is de nieuwe regeling en uitvoering van kracht.
- Indien opting out licentie (LWOO): uiterlijk 15-12-2015 bij DUO melden om welke scholen het gaat.

Tijdpad overig:

- In 2016 neemt de overheid een besluit over een eventuele verevening van LWOO en PrO en per wanneer.
- Op 1-8-2018 worden bij wet de criteria voor LWOO en PrO en de LWOO-licenties losgelaten.

Hoe bepaal je het beleid?

In dit deel van de handreiking worden kanttekeningen geplaatst bij de integratie van LWOO en PrO in Passend Onderwijs en worden discussiepunten aangedragen om binnen de school en het samenwerkingsverband beleid te bepalen over de positie van het LWOO en PrO. Vanuit verschillende perspectieven worden diverse invalshoeken gegeven om de discussie te starten.

4. Kanttekeningen bij de integratie van LWOO en PrO in Passend Onderwijs

LWOO en PrO worden niet opgeheven. Wel komt er veel ruimte om het onderwijs en de ondersteuning zoals die binnen het vmbo-LWOO en het PrO geboden wordt anders te organiseren. Uit het voorgaande blijkt dat er nog heel wat regels overblijven voor scholen en SWV-VO. Het is misschien verleidelijk alles bij het oude te laten of juist verregaand het onderwijs en de ondersteuning anders in te richten. Hoe dan ook, er komt een ander wettelijk kader, het SWV krijgt taakuitbreiding met het afgeven van Aanwijzingen voor LWOO en TLV's voor PrO, de bekostiging wordt de komende jaren bevroren op het deelnamepercentage van 2012 en de criteria verdwijnen in 2018. Er is dan ook wel wat te doen binnen het SWV en binnen de vmbo-scholen met LWOO en de PrO-scholen. Daar is visie, richting en uitwerking voor nodig. Daarbij kan het voorgaande ondersteunen met informatie over het heden en de komende veranderingen en over keuzes die gemaakt kunnen of moeten worden.

Voor deze heroriëntatie zijn nog enkele kanttekeningen van belang:

- *Kader:* Er komt nog nadere regelgeving voor uitwerking en vervolg. Dat betekent dat een exact beeld van de ruimte en verplichtingen in 2018 nog niet gegeven kan worden. De hoofdlijnen zijn echter overduidelijk.
- *Tijd:* Het SWV en de scholen moeten snel aan de slag. Vóór de zomer van 2015 moet de discussie gevoerd worden over richting, het hoe en wat. Wettelijk moet men 1-8-2015 daarmee starten, maar een maand is wel erg kort. Want op 1-9-2015 moet dat al zichtbaar zijn in een nieuw deel van het ondersteuningsplan dat dan naar de OPR moet. Eerder de discussie starten en met de OPR overleggen mag natuurlijk.
- *Bekostiging:* Er zijn in het land grote verschillen tussen SWV's in deelnamepercentage LWOO en PrO. Het is aan te bevelen voor een SWV om nu ook alvast na te denken over een mogelijke verevening. Op de bekostigingsoverzichten met kengetallen van OCW per SWV staat bij 1-10-2012 als landelijk deelname percentage LWOO 10,71% en PrO 2,84%. De lichte ondersteuningsmiddelen zijn vanaf 2016 verbonden aan de eigen regionale percentages in vergelijking met de landelijke op 1-10-2012. Daar is in de (meerjaren)begroting al mee te rekenen.
- *Vershil:* Een opvallend verschil tussen de bekostigingsregels bij lichte en zware ondersteuning zit in de bepaling welk SWV de ondersteuningsbekostiging betaalt voor welke leerling. Voor LWOO en PrO zal gelden: Het SWV waartoe de school behoort betaalt voor elke daar ingeschreven leerling.
- *Grensverkeer:* In de huidige deelnamepercentages van LWOO en PrO zitten alle leerlingen van de LWOO- en PrO-scholen in het SWV. Bij ongewijzigd beleid zullen daarin geen schokkende veranderingen plaatsvinden. Maar wat nu als een SWV besluit binnen het aanbod op LWOO en/of PrO (grote) veranderingen door te voeren, al dan niet met specifieke of veel ruimere

criteria? Dan kan dat ook een (beter) passend aanbod zijn voor grensverkeer, want een elders afgegeven Aanwijzing voor LWOO of TLV voor PrO is landelijk geldig en kan toegang verschaffen tot het wellicht beter passende aanbod bij de burens.

- *Deskundige:* Bij het afgeven van een Aanwijzing voor LWOO of een TLV voor PrO laat het SWV zich adviseren door deskundigen, waaronder een vmbo-lwoo-deskundige. De aanvraag voor een Aanwijzing of TLV wordt gedaan door de school van aanmelding. Indien er gebruik wordt gemaakt van opting out op criteria en/of duur voor Aanwijzing voor LWOO en/of TLV voor PrO en/of LWOO-licenties, dan zal de beoordeling van de aanvraag in de afweging van het SWV en van de deskundigen op basis van die criteria moeten plaatsvinden.
- *Zorgplicht:* De grootste instroom van leerlingen in het LWOO en PrO komt uit het basis- en speciaal basisonderwijs. Vanaf 2015 is het schooladvies leidend voor plaatsing in het VO. Dat geldt wel voor vmbo, niet voor vmbo met LWOO en voor PrO. Bij aanmelding in het VO stelt de school vast of er een ondersteuningsbehoefte is. Indien daarbij onderzocht wordt of LWOO of PrO passend is, is onderzoek nodig en wordt de procedure gevolgd zoals vastgesteld door het SWV waartoe de school van aanmelding behoort.
- *Schoolkeuze:* In het traject op het (S)BAO om te komen tot een schoolkeuze voor vervolgonderwijs zit ook de afweging om vmbo met LWOO of PrO te adviseren. Het SWV-VO moet met het SWV-PO afspraken maken over de PO-VO-procedure en daarin bespreken op welke wijze in de schoolkeuze zo goed mogelijk ingeschat of bepaald kan worden of de leerling voldoet aan de criteria binnen het SWV voor LWOO of PrO.
- *Eindtoets:* In het PO geldt vanaf 2015 de verplichting een eindtoets af te nemen. De uitslag daarvan geldt tevens als tweede gegeven bij het schooladvies. Indien het resultaat op de eindtoets een hoger niveau voor voortgezet onderwijs aangeeft dan eerder in het schooladvies is afgegeven mag het advies in overleg met ouders naar boven bijgesteld worden. Voor de VO-school is het hogere advies dan leidend voor plaatsing. Voor het PrO geldt de eindtoets niet als tweede gegeven. Bij PrO geldt bij elke inschrijving dat de leerling een TLV nodig heeft, waarin onderzoek besloten zit. Voor vmbo met LWOO geldt dat vmbo onder het schooladvies valt, maar LWOO geen leidend advies daarnaast is, want dat valt onder de zorgplichtafweging van de school van aanmelding.
- *Discussie:* Het voorstel van OCW om de criteria en duur voor LWOO en PrO en de licenties voor LWOO los te laten is gebaseerd op het onderzoeksrapport "Passend en zeker". Daarin staan voor- en nadelen per onderdeel: criteria, duur en licenties. Het rapport is een goede wijzer voor discussies binnen scholen en SWV: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2014/08/27/passend-en-zeker.html>
- *Informatie:* Op www.passendonderwijs.nl staat uitgebreid informatie over het inpassen van LWOO en PrO in passend onderwijs.

5. Discussiepunten beleid bij integratie van LWOO en PrO in passend onderwijs

Hieronder worden vanuit verschillende perspectieven diverse invalshoeken gegeven welke ondersteunen zijn bij het bepalen van beleid binnen de school en het samenwerkingsverband.

5.1 Vanuit perspectief PrO

Wat betekent de integratie van het Praktijkonderwijs in passend onderwijs voor de PrO-school? Daarbij zijn diverse invalshoeken denkbaar:

- Doelgroep: Voor welke groep(en) leerlingen binnen het SWV kan Praktijkonderwijs de best passende vorm van onderwijs zijn?
- Als in 2018 de huidige criteria vervallen: hoe moet dan de toelaatbaarheid en de toelating tot Praktijkonderwijs geregeld worden?
- Welke positie moet het Praktijkonderwijs hebben binnen het SWV-VO?
- Hoe kan het PrO binnen het budgettaire kader blijven van het SWV-VO, dat voorlopig o.b.v. het deelnamepercentage op 1-10-2012 is gefixeerd?
- Gegeven passend onderwijs en de transitie van de jeugdzorg: welke bedreigingen, kansen en uitdagingen liggen er voor het PrO?
- Hoe en wanneer zou het PrO in het eigen SWV-VO agendastellend moeten zijn om de positie van het PrO te bespreken en daarover binnen het SWV-VO beleid te bepalen?

5.2. Vanuit perspectief LWOO

Wat betekent de integratie van het LWOO in passend onderwijs voor de vmbo-scholen met LWOO? Daarbij zijn diverse invalshoeken denkbaar:

- Doelgroep: Welke leerlingen binnen het vmbo hebben extra ondersteuning nodig?
- Hoe kan extra ondersteuning op mavo/TL idealiter vorm krijgen?
- Criteria: is het gewenst om andere criteria te hanteren voor een Aanwijzing voor LWOO?
- Als in 2018 de huidige criteria vervallen: hoe moet dan de Aanwijzing voor vmbo met LWOO geregeld worden?
- Licenties: is het gewenst om alle of enkele scholen voor vmbo die nu geen LWOO-licentie hebben wel een licentie te geven?
- Welke positie moet het LWOO hebben t.o.v. vmbo en praktijkonderwijs?
- Hoe kan het LWOO binnen het budgettaire kader blijven van het SWV-VO, dat voorlopig o.b.v. het deelnamepercentage op 1-10-2012 is gefixeerd?
- Gegeven passend onderwijs en de transitie van de jeugdzorg: welke bedreigingen, kansen en uitdagingen liggen er voor het LWOO?

5.3. Vanuit perspectief SWV-VO

Het SWV-VO verantwoordt in het ondersteuningsplan de inrichting van de ondersteuning binnen het SWV. Een dekkend geheel van kwalitatief goede ondersteuning binnen een sluitende begroting is over het algemeen de gewenste praktijk. Wat betekent dan de integratie van het LWOO en PrO in passend onderwijs voor het SWV? Daarbij zijn diverse invalshoeken denkbaar:

- Wat betekenen het LWOO en PrO voor de taakstelling van het SWV?
- Welke afspraken zijn er (nog) nodig voor de toeleiding naar LWOO en PrO?
- Hoe richt het SWV de processen in om op 1-1-2016 de taak van de RVC over te nemen?
- Welke kansen ziet het SWV bij het loslaten van de criteria in 2018?
- Is het gewenst vanaf 2016 (al) criteria voor LWOO los te laten via opting out?
- Hoe denkt het SWV over de LWOO-licenties: alle vmbo-scholen of een deel?

- Op welke wijze kan het vmbo-LWOO en PrO nog beter dan nu bijdragen aan voorbereiding op (verdere) beroepsopleiding en de arbeidsmarkt?
- Hoe verhouden vormen van VSO, het LWOO en PrO zich tot elkaar?
- Hoe kan het SWV sturen op middelen lichte ondersteuning m.b.t. bekostiging van de ondersteuning o.b.v. Aanwijzingen voor LWOO en TLV's voor PrO?
- Zijn er afspraken nodig met aanpalende SWV's over grensverkeer?
- Zijn er (nieuwe) afspraken nodig met het SWV-PO over PO-VO-overgang en LWOO/PrO?